

Dertig kilo genade

Christus Triumfatorkerk, zondag 8 november 2020

Voorganger ds. Jaap van den Akker

Lezing: Matteüs 25: 13-30

Orgel/vleugel: Roelfien Folkersma

Ouderling: Jan Willem Thijs

Diaken: Kia Korteweg

Zang: Marieke van Vliet

KOMEN

- Welkom
- Aanvangslied 'Heer onze Heer, hoe zijt Gij aanwezig' (Lied 275: 1, 4 en 5)
- Moment van Stilte
- Begroeting en bemoediging
- Psalm van de Zondag: Psalm 85: 3 en 4
- Lucky Fin
- Kyriegebed
- Glorialied: 'Toch overwint eens de genade' (Lied 755)

WOORD

- Bijpraten met de Duinzichtkerk
- Gebed bij de opening van de Schriften
- Schriftlezing Matteüs 25, 13-30 (Jan Willem Thijs)
- Lied 'De heer gaat naar het buitenland' (Lied 180)
- Preek

Je kunt geen avond de televisie aanzetten of er is een talentenjacht te zien.

The Voice of Holland en *Holland got talent* zijn de bekendste, maar ik zie ook wel programma's voorbij komen op zoek naar een fotomodel, of naar nieuwe uitvinders.

Het lijkt alsof heel Nederland wordt opgeroepen om je talenten te laten woekeren. En het lijkt wel of je pas meetelt in deze wereld als je iets bijzonders bent, of iets bijzonders hebt. Je moet je laten voorstaan op je wijsheid, bij de Slimste mens van Nederland, of je kennis in de honderden quizen, of iets dat je hebt mee gekregen in je genen of bij je opvoeding. Je mooie stem, je mooie uiterlijk of je bijzondere danstalent.

Eigenlijk tel je pas mee, zo lijkt het, als je dat toont aan een miljoenen publiek en uitbuit in je eigen YouTubekanaal of Instagramaccount.

Bijna expliciet legt de televisie en de sociale media ons zo een zware druk op: je móet bijzonder zijn, je moet ergens in uitblinken, je moet je te latent laten woekeren.

Je moet.

Alsof het gewone leven niet al ingewikkeld genoeg is.

Je moet je talent laten woekeren. Dat is toch ook wat Jezus hier zegt, in deze gelijkenis? Dan hoopte je even tot rust te mogen komen op zondag in de kerk of voor het beeldscherm. Dan hoopte je in de hectiek van het wereldnieuws en de drukte van het alledaagse leven even bemoedigd te worden en te horen dat God je goed heeft geschapen, dat je bij God tot rust mag komen, want het is goed zoals je bent en dan horen we deze gelijkenis. waarin je wordt opgeroepen te gaan speculeren met je talenten. Ze in te zetten, uit te buiten, je er je rijkdom mee te verdienen. En als je dat niet doet, tja, dan ben je een slechte, laffe dienaar. Dan word je afgepakt het weinige dat je bezat en eruit gegooid - in de uiterste duisternis, bij het gewezen en het tandengeknars.

Tja – daar moeten we het dan maar meedoen. Succes ermee....

Gelukkig niet. Gelukkig gaat deze gelijkenis daar helemaal niet over.

Allereerst dat woord talent. Onze uitdrukking: met je talenten woekeren, die uitdrukking is afkomstig uit dit Bijbelgedeelte en wijdverbreid geraakt in onze taal. Het spoort ons van jongs af aan aan om je ijverig in te zetten. Om te zoeken waar je goed in zet en je talent niet verloren te laten gaan. Het legt ons vanaf onze geboorte een druk op om te presteren.

Daar zit een denkfout. Het woord talent komt rechtstreeks uit het Grieks en staat voor een gewichtseenheid. Niet meer en niet minder. Een talent, *talanton*, dat staat voor een gewicht van zo'n dertig kilogram. Een talent goud is dus 30 kilo goud. Als deze dienaren in de gelijkenis dus goud kregen, dan kregen ze dus dertig kilo goud, of een veelvoud daarvan. En u moet weten dat een kilo goud vandaag ruim €52.000,- waard is. Dus één talent goud is omgerekend 1,5 miljoen euro waard.

In deze gelijkenis gaat het dus niet om ons eigen kunnen, niet om iets dat we hebben gekregen bij de schepping, en waarvan God of Jezus ons nu verplicht om dat te laten woekeren, nee het talent is een afgepaste hoeveelheid. Een nieuwe mogelijkheid die ons door God wordt geboden – zomaar en juist precies passend: naar de maat van je eigen kunnen.

De man in het verhaal overvraagt zijn dienaren dus niet.

Hij geeft naar vermogen.

En wat geeft de man dan?

Nog even terug naar het kader waarin deze gelijkenis staat.

Het is het kader van de eerste zin van de gelijkenis van vorige week: "Dan zal het Koninkrijk van de hemel te vergelijken zijn met tien meisjes", hoorden we toen. En die draad wordt hier weer opgepakt: "óf het koninkrijk van de hemel zal zijn als met een man die op reis ging".

Het gaat dus over het koninkrijk, óók dit verhaal.

En het verhaal stelt aan ons als hoorder een vraag. De talenten die de dienaren krijgen van hun heer, doen een appèl op ons. Ga je mee in de beweging van het koninkrijk?

Dat is de vraag die ook dit verhaal aan ons stelt.

Opnieuw gaat het over het Koninkrijk van God. Ben je erop voorbereid? Kijk je ernaar uit, naar het koninkrijk van de hemel? Leef je eruit? Dat waren de vragen van vorige week.

En nu is de vraag: voegen wij in in die beweging?

Het gaat dan dus juist niet over aandelenbeurzen en je geld laten woekeren. Het gaat niet over winst maken en geld vermeerderen.

Dertig kilogram krijg je, of zestig, of 150. Al naar gelang hoeveel talenten, hoeveel keer 30 kilo je hebt ontvangen.

En de kritische vraag is: dertig kilo wat dan?

Want ja, ik had het wel over goud net, maar dat staat er niet. Het gaat niet om geld of goud. Het gaat over het koninkrijk. De dienaren krijgen dertig kilo koninkrijk.

En wij zijn die dienaren. En de Heer uit het verhaal, is onze Heer.

Zo wordt het bezit van de Heer ons toevertrouwd. En wat deelt Jezus zijn leven lang uit? Een eindeloze hoeveelheid Koninkrijk. Eindeloze hoeveelheden recht en genade en liefde.

De twee eerste dienaren voegen zich in de beweging van het koninkrijk. Zij gaan leven uit genade. Zij bewegen mee, en dat blijkt te werken.

En wat doet die derde dienaar? Hij stapt eruit. Hij stapt uit de beweging van het Koninkrijk.

Daarom wordt hij zo hard afgevalen. De dienaar gaat ernaast staan en laat alles tot stilstand komen. Uit angst. Hij of zij durft het niet aan om mee te gaan in de beweging van Jezus. Want dat is eng. Die beweging zet veel op lossen schroeven. Je moet er zekerheden voor opgeven. En als je uit de beweging van Gods koningschap stapt, de beweging van recht en genade en liefde - dan is de buitenste duisternis al in je binnenste aanwezig.

Deze dienaar is bang. Hij heeft een beeld van zijn heer als van een strenge hoogverheven rechter. Hij zegt het zelf: "Ik weet dat u streng bent, uit angst heb ik de liefde en de genade rechtvaardigheid wegstopt, begraven. Bang om eruit te gaan leven.

En waar deze dienaar uit de beweging van het koninkrijk stapt, daar beweegt de heer met hém mee: als jij vindt dat ik ongenadig streng ben, dan zul dat merken ook – zo iets. De heer in de parabel is streng voor de dienaar met het strenge heer-beeld, alsof hij meebeweegt met de projectie van de dienaar. De andere dienaren bevinden zich - al worden daar geen woorden aan gewijd - op de golflengte van hun heer, ze maken deel uit van zijn beweging en ervaren hem als genereus en goed. Maar die ene dienaar is uit dat perspectief gestapt, of eruit geraakt, en dan ziet alles er anders uit. Zijn angst vindt bevestiging, zijn afstand tot de heer wordt bewaarheid. Het zijn twee verschillende werelden: de wereld van de argwaan en die van het vertrouwen.

Zo kan een streng Godsbeeld je in de weg zitten.

Zo kan het je belemmeren om te gaan leven uit liefde en genade, omdat je bent opgevoed met een strenge God die oordeelt en veroordeelt. Dan raakt de genade uitzicht. Dan kom je in de kou te staan, omdat je het niet meer hoort: de genadige boodschap van het evangelie, omdat er steeds een stemmetje in zit dat zegt. Ja dat zal wel, maar dat is vast niet voor mij weggelegd.

Want waar heb ik dat aan verdiend? Doe ik daar wel mijn best voor?

Dit verhaal vertelt je dan: je hébt het ook nergens aan verdiend! Je krijgt het, omdat God graag deelt in zijn liefde.

Toch schuurt het ook ergens – deze gelijkenis. Net als vorige week. Toen het schuurde dat die vijf meisjes die hun fakkels niet meer aan mochten steken buiten bleven staan in het donker. Het schuurt omdat je hoopt, en ook omdat we uit het evangelie weten, dat Jezus juist de dienaar met zijn ene talent zou opzoeken. Die mens die leeft uit angst en zich liever verstoppt. Die de schat die hij heeft gekregen liever in een oude sok onder zijn bed legt.

Juist Jezus is de mens die er geen vrede mee heeft als sommigen buiten de beweging van het Koninkrijk blijven staan. En dat zal niet veranderen. Maar hier in deze laatste gelijkenissen uit het evangelie gaat het er wel om spannen. Wat kiest je? Ga jij mee in de beweging van Jezus? Alles staat op scherp. Dat blijkt wel uit de hoofdstukken die volgen. Waar Jezus wordt opgepakt. Durf jij dan te blijven geloven in genade, liefde en recht? Durft je daar in te investeren? Het blijkt in het volgende hoofdstuk een keuze van (eeuwig) leven op dood.

Leven van genade.

Daar gaat het om. Eindeloos veel genade. Wel een, twee 2 of vijf talenten

Het gaat niet om jouw, om uw, om mijn talent, het gaat om het krediet dat je krijgt, en de vraag is wat je ermee gaat doen. Het gaat om het geld van het Koninkrijk.

En de valuta van het Koninkrijk van God bestaan uit genade, gerechtigheid en liefde. Woekeren met die valuta, dat is de opdracht. Laat deze waarden zich in jouw leven vermenigvuldigen. En je zult leven. Eeuwig leven.

Amen

- Muzikaal intermezzo
- Lied: 'Alleen te leven om te zwoegen' (Lied 720: 1, 3 en 5)

ANTWOORD

- Overlijdensafkondiging
- Dankgebed, voorbeden, stil gebed, Onze Vader
- Collecte

GAAN

- Slotlied: 'Eens als de bazuinen klinken' (Lied 769: 1 en 5)
- Zegen